

esse neces-
sitatez su-
pioribus.
unde nō
dicedū
p supioza
ut causa
est licet
ne signa
erum.

¶ q̄s
eps.
sulsisse.
ota pro
olo ofilio
unri siue
ciat ar-
m siue
on. sic p
la voca
one pu-
itur qui
ocat de
cum ad
dicium

occūy. hūā audāciozi. Verone qua ce-
bui. Nā puenire ista ad noticiā demonū
p nōnulla ec̄ expimēta optū ē. Sed vtrū
signa quedaz dent̄ ex corpore cogitātū
illis sensibilia nos aut latētia an alia vispi-
rituali ista cognoscant. ā difficillie p̄t ab
hōmībz ā omīno nō p̄t inueniri.

¶ **Q**uod autēz sortilegiā diuini si-
cessare noluerit e- cōmūcādi
sūt. rōne et auctoritate p̄bat.
¶ Est enī quoddā genus cultuz
re p̄doloꝝ ex demonū cōsultacōibz futuz
ra p̄dicere. Picut enī auarus q̄ cultū deo
debitū nūmo impendit y doloꝝ cultoz ab
ap̄lo nōiatur. sic illi qui futura que ex dei
oraculo nōnunquam reuelata inueniūt
vel demonū cōsultacōe uel q̄buslibet p̄sti-
gīs inuenire laborāt. diuinitatis inuacere
atuz attribūūt. futura enī p̄scire solius
dei ē. qui in sui cōtēplacōne etiā angelos

repenidi dōs. aut. **¶** sic ex:
hi caplo. xxx.

¶ **Q**uoniam oportet
sacris officiis de ditos
gicos vel incatatores existē.
lateria q̄ aiaz suaz vicula ad
aut q̄ talibz rebus vtūtur pro
iustissimus. **¶** Itē ex oculo tole-
pitulo. xxx.

¶ **Q**uoniam oportet
sacris officiis de ditos
gicos vel incatatores existē.
lateria q̄ aiaz suaz vicula ad
aut q̄ talibz rebus vtūtur pro
iustissimus. **¶** Itē ex oculo tole-
pitulo. xxx.

¶ **Q**uoniam oportet
sacris officiis de ditos
gicos vel incatatores existē.
lateria q̄ aiaz suaz vicula ad
aut q̄ talibz rebus vtūtur pro
iustissimus. **¶** Itē ex oculo tole-
pitulo. xxx.

IX. B. 5. 315.

45.

Sod

~~IX. B. 5. 315.~~

~~XXVIII. 9. 00~~

3.7. 1690. 1. 1690.

29 52y.

SOLO FAVENTE DEO.

DISPUTATIO JURIDICA

Continens decadem controversarum
Quæstionum

De

MILITARI TE-
STAMENTO.

Quas

Consensu atq; suffragio Magni-
fici & Amplissimi Jurisconsultorum Ordinis in
Academia Lipsiensi,

SIGISMUNDUS FINCKELTHAUS

U.J.D. Facultatis Juridicæ Ordinarius & PP.

Publicæ disquisitioni subjicit,

Et

Respondendo defendet

M. SIGISMUNDUS FINCKELTHAUS

Filius,

Ad diem 25. Augusti, 1636.

L I P S I Æ,

Typis hæred. FRIDERICI LANCKISCH.

STAMMENTO.
MILITARE

Contra Ordine Militari
Ordinis

Ordinis Militaris
Ordinis

Ordinis Militaris
Ordinis

Ordinis Militaris
Ordinis

Quest. I.

AN Romanorum privilegia militaria testandi, ad nostri temporis milites pertineant?
Affirm.

Rat: (1.) quia ubi eadem ratio, ibi idem jus. *l. illud quaesitum, 32. in fin. princip. ibi. eaq; ratio similiter. ff. ad L. Aquil.*
Sed eadem rationes apud Milites nostros adhuc durant, propter quas olim militibus Romanis militari jure testari concessum fuit. E. Nam (1.) idem in genere obtinet favor militiae. (2.) Eadem nostri milites imprimis sustinent expeditionem & periculosam occupationem bellicam. *princ. Inst. de milita. testam. ibi. cum in expeditionibus occupati sunt. l. milites. 15. ibi. in expeditione degentes. l. ne quidam. 17. ibi. quia in expeditionibus occupati. C. de testam. militis. l. unic. ibi. cum eadem pericula. ff. de bonor. possess. ex testam. milit.* (3.) Accedit eadem imperitia, quae ex ista occupatione oritur nostris militibus. *princ. I. de milit. testam. ibi. propter nimiam imperitiam eorum. eadem quoq; simplicitas. l. quanquam. 3. in pr. C. eod. l. 1. ff. d. t. ibi. simplicitati eorum. l. scimus. 22. ibi. arma enim magis quam jura scire milites sacratissimus legislator existimavit. C. de jure de liber. l. 1. ibi. propter simplicitatem armatae militiae. C. de juris & facti ignor. (4.) eadem publica utilitas hodie resultat. *Nov. 116. in fin. prafat. ibi. Exercentur enim & militant, ut communibus utiles sint rebus. Eundem siquidem finem sibi propositum habent, ut scilicet Rempublicam tueantur, hostem a finibus propulsent, & vel res amissas recuperent, vel**

eas, quæ adhuc possidentur, conservent. Rat: (II.) quia milites nostri æquè ob belli necessitatem hodiè propriis atq; singularibus privilegiis, beneficiis, præmiis, sunt invitandi & animandi. *arg. l. de militis. 2. ff. de testam. milit:* Siquidem nulla ratio patitur, ut iis patriæ privilegia comminuamus, qui nobis patriam suo sanguine defendunt, salvam reddunt & incolumem,

Rat: (III.) quia nullâ constitutione Imperatoriâ hoc privilegium testandi militibus nostris est ademptum. Cur igitur stare prohibeatur? *arg. l. precipimus. 32. §. fin. C. de appellatio.*

Rat: (IV.) quia milites nostri sæpissimè non pro Regione modò, pro aris & focus, pro Salute Reipublicæ, nec tantùm de gloria, ut Romani: sed etiam pro verâ & Sacrosanctâ Religione, sanguinem profundunt, atq; animam impendunt,

Rectè verò excipimus eos, à militibus nostris, quos videmus sub vano nomine militiæ, *arg. l. per Illyricum. 9. in fine. ibi. vano militia nomine. C. de cohortalibus. lib. 12.* huc illic in pagis vagabundos oberrare, armorum atrocitatem non in hostes ostendere, sed adversus miseros colonos, quos procurandos suscipiunt, ut loquitur Imperator *in l. licet. 35. C. de locato.* convertere, non nisi rusticorum anseres, gallinas, oves, boves, vaccas, aliaq; suppellectilia surripere, & in viis publicis rapinas exercere, vulgò *Herrnlose Knechte/ Bartbrüder/ Landleuffer/ Strassenräuber/ Freybeuter/* quos Geilius non immeritò impunitos latrones vocat, eosq; omni suppliciorum genere dignos scribit. *tracta. de Arrest. Imper. c. 9. n. 12.* Tales namq; Errones tum Imperiò Romanò, *Reichs Absch. zu Augspurg Anno 1555. §. Vnd damit angeregte. Polliceyordn. zu Franckf. Anno 1577. tit. 7.* tum Electoratu Saxonix non impunè exterminari jubent.

531.

jubentur. Torgaw: Außschreiben s. Wann wir dann.
vers. Vff solche umblauffende Knechte vnd Personen/
welche sich innerhalb 4. oder 5. Tagen aus vnsern Lan-
den/an andere Orten/doch nicht rotten weiß/sondern
eingleich wenden sollen / mit fleiß achtung zu geben/
auff sie zu greiffen vnd straffen zu lassen.

Q. II.

An privilegiis testamentariis gaudeant (1.) Cle-
rici, vulgò die Geldprediger dicti? (2.) Consiliarii
bellici die Kriegs Râthe? (3.) Medici? *Affirm:*
Modò in hosticolo deprehendantur & ibi decedant.

(1.) Per textus in *l.unic. ff. de bonor. possess. ex testam. milit.*
ibi. si in hosticolo deprehendantur, & illic decedant. l. rescripta.
44. fina. ff. de testamen. milit. Dicitur autem deprehendi
in hostico, qui in loco ab hostibus occupato, & sic quasi in
conflictu ita circumventus est ab hostibus, ut tutò effuge-
re non possit. Donell. *ad l. Scriniarios. 16. n. 5. C. de testam.*
milit. (2.) Quia in hosticolo versantes, eadem pericula
cum militibus experiuntur, ideò & meritò eadem jura si-
bi vindicant. *d. l. unic. ibi. cum eadem pericula.* (3.) Quia
hoc casu æquè apud Clericos, Consiliarios, Medicos, exer-
citui militari juramento adstrictos, uti apud veros milites
intermortuæ videntur legum & testamentorum solenni-
tates. (4.) Quia prædictæ personæ vel in primis favore pe-
culiari & privilegio dignæ sunt; **C L E R I C I** namq; cœlestis
militiæ milites. *1. ad Timoth. 1. v. 18.* specialiter in expeditio-
ne militant, & exercitui, quoad cœlestem doctrinam & a-
nimarum salutem maximè prospiciunt atq; proficiunt. Ea-
dem favoris ratio singularis est, quoad **C O N S I L I A R I O S**
B E L L I C O S, siquidem bella non tam robore & virib9, quàm
pruden-

prudentiâ & consilio instituuntur, geruntur, expediuntur. Quocirca & Xerxes magis consilio Themistoclis, quàm armis Græciæ victus dicitur, Joseph. lib. 2. de bello Judaico. Et plura consilio quàm vi perfici, testis est Scipio Amathes, lib. 2. discurs. 6. Itemq; Cicero alibi ait: Non viribus aut velocitatibus, aut celeritate corporum res magnæ geruntur, sed consilio & auctoritate & sententiâ. Unde & Dux ille Græciæ non optavit, ut Ajaci similes decem haberet, sed ut Nestori, quod si accideret, non dubitavit, quin Troja brevi esset peritura. Sic neq; **MEDICIS** hoc privilegium invidendum est. Horum namq; curâ, si militum corpora, vel mutilata ac vulneribus sauciata sint, in integrum restituuntur, vel si morbis debilitata, vires eorum reficiuntur, atq; præservantur.

Q. III.

An eadem privilegia competant etiam mercatoribus & laniis victualibus, qui commeatum ad militum castra adducunt, quos vulgò **Markteten-ter/oder Proviantführer** vocant?

Distinguimus: Aut enim frumentum necessariamq; annonam advehentes id faciunt ex *Mandato Ducis belli. arg. l. Scriniarios. 16. ibi. jussionibus obtemperant. C. de testam. milit.* Et tunc non quidem de jure stricto, siquidem armis mancipati non sunt, sed ex singulari humanitate, privilegio testamentario uti possunt, si in castris eos decedere contingat. Tunc enim ad eos per rescripta principum hoc beneficium porrigitur. *arg. d. l. fina. ibi. rescripta principum. Et ibi. si in hostico deprehendantur. Et ibi. si ve quis alius. ff. de milita. testam. d. l. unic. ff. de bonor. possess. ex testam. milit.* Aut commeatum istum militare *sponté* procurant:

Et

Et tunc hujus privilegii eos participes esse non putamus.

Ratio in priore casu est manifesta, quia quemadmodum hostis, si victualia, ut loquimur, ei desunt, wenn es dem Feinde an Zufuhr vnd Proviant mangelt/facile superari potest. arg. l. necare. 4. ff. de agnosc. & alend. liber. Certum namq; est, victus penuriâ plurimas expeditiones sæpè impeditas irritasq; factas esse. Petr. Gregor. Tholosa. lib. 11. de Republ. cap. 3. Gregor. Nichter in axioma. polit. cap. 227. Ita quoq; ab alterâ parte exercitus, annonâ sufficiente, ex jussu Ducis belli instructus, facile firmatur & corroboratur. Wird durch Zufuhr gestercket. Ratio quoq; in posteriore casu patet, tum quod hi jussionibus magistrorum militum non pareant. d. l. scriniarios. 16. ibi. jussionibus, tum quod turpis lucri sui causâ, quæstui quocunq; modo inhient, atq; principaliter indulgeant. arg. l. per. Illyricum. 9. ibi. non illi, qui immania lucra sectentur, sed qui necessitatem officii sollicitudinibus debitis exequantur. C. de cohort alibus lib. 12.

Q. IV.

An & milites Limitanei, qui nimirum in hostium finitimis locis & Imperii limitibus, ad repentinas illorum incursiones intenti sunt, so auff den Grenzhäusern liegen / Et Stationarii, qui ad tuendam provinciæ alicujus quietem aluntur, so vff den Festungen in der Besatzung liegen / jure militari, omisis solennitatibus juris civilis, testari possint? Negam.

(1.) Per text. in l. ne quidam. 17. ibi. his solis, qui in expeditionibus occupati sunt. C. de testam. milit. l. fina. C. de restitutio. milit. ibi. his solis. Et ibi. ea tantummodò tempora, que
in ea.

in eadem expeditione. §. sed hætenus. 3. ibi. quatenus militat, & in castris degunt. *J. de milit. testam.* Ex quibus textibus notanda est particula: *Solis*: quæ est exclusiva. *arg. l. 1. C. Ubi & apud quem cognitio in integr. restit. l. cum oportet. 6. C. de bonis qua liber.* Et particula: *Quatenus*: quæ importat conditionem. *l. si cum dotem. 22. §. nec non. 6. ff. soluto matrimon.*

Sensus itaq; prædictorum textuum est: Quod militaria privilegia testamentaria iis solis competant, *Jure potissimum Justiniano novo*, qui in Expeditionibus sunt occupati, & quatenus in castris degunt. Ut proinde, in quibus conditio ista deficit, in illis privilegia quoq; militaria deficere necesse sit. *arg. l. si quis sub conditione. 8. ff. si quis ommissa causa testament.* At Limitanei & Stationarii milites non in expeditione sunt occupati, *d. l. nequidam. 17. ibi. occupati.* neq; in castris versantur. *arg. l. 2. §. pro limitaneis. 8. C. de offic. præfec. Africa.* nec ita vel præsentissimum vel imminens periculum, quod tamen huic privilegio causam dedit, experiuntur: *l. unic. ff. de bonor. possess. ex testam. milit. ibi. experiuntur.* Siquidem Limitanei in munitis oppidis & castellis excubant, Stationarii plerumq; in mediâ pace, tempore induciarum ad provinciæ quietem aluntur *l. 1. §. quies. 12. ibi. ad tuendam popularium quietem. ff. de offic. præfec. urbi.* Ut propterea, cum in tempore peritiores consulere possint, non excusandi veniant. *arg. l. in bonor. possession. 10. ff. de bonor. possession.*

(2.) Per text: *in princ. J. de milit. testam. junc. d. l. fina. C. de restitut. milit.* ubi Expeditionum necessitas, seu castra opponuntur aliis locis: *Illis autem temporibus*, inquit Imperator Justinianus, *per quæ CITRA Expeditionum necessitatem, in ALIIS LOCIS degunt, minimè ad vindicandum tale privilegium adjuvantur.*

(3.) quia

(3.) Quia privilegia strictè sunt accipienda, *l. quod constitutum est. 21. ff. de milit. testam. l. 1. §. planè. 2. ff. de constit. princ. l. in omnibus. 68. de R. J.* præsertim quia ipse Imperator Justinianus hoc testamentarium privilegium non nisi ad milites in castris seu expeditione occupatos, *d. l. 17. ibi. Solis: Et d. §. 3. J. d. t. ibi. quatenus.* Et deinde ad illos, qui in hostico ex improvviso obruuntur, extendere voluit, *d. l. unic. ff. de bonor. possess. ex testam. milit. l. fina. ff. h. t.*

Cum hoc jure Justiniano convenit, (4) in hoc casu Const. Maximiliani I. Anno 1512. tit. Von Notarien. §. Von Testamenten. ibi. Aber die jenigen Ritter / so nicht in solcher Übung und Streit / noch zu Felde liegen / sollen ihre Testament nach gewöhnlichen Recht machen.

Q. V.

An etiam Doctores, Professores, Advocati &c. ad privilegia testamentaria, militibus concessa, provocare, & secundum ea testamenta condere valeant? Neg:

(1.) Per text: *in l. cum antiquis. 37. fina. C. de inoffic. testam.* ubi testamenti factio omnibus quidem, ad exemplum peculii castrensis, etiam in peculiiis quasi castrensibus permittitur, sed tantum de jure communi, quo septem testes & alia solennia requiruntur. Estq; (2.) ratio, quia hæc privilegia non simpliciter militiæ, sed militiæ armatæ concessa sunt, *l. 1. C. de jur. & fact. ignorant. ibi. armata milita.* Militibus nempe in armorum expeditione occupatis, *l. ne quidam. 17. C. de milit. testam. princ. J. eod. Et §. hætenus. 3. Inst. eod. ibi. quatenus militant, & in castris degunt, l. milites. 15. ibi. in expeditione degentes, C. d. t. l. si quondam. 15. C. ad L.*

B

Jul. de

Jul. de adulter. ibi. per occupationem militarem non licuerit. l. unic. ibi. cum eadem pericula ff. de bonor. possess. ex testam. milit. Doctores autem, Professores, Advocati non sunt in expeditione, vel armis occupati. E. (3.) quia ex hac occupatione bellicâ & armorum diurnâ nocturnâq; tractatione oritur juris imperitia, quâ milites optimè se tueri possunt: Et succurrunt iis jura expressè in l. quanquam. 3. C. de milit. testam. ibi. propter simplicitatem militarem. pr. J. d. t. ibi. propter nimiam imperitiam eorum. d. l. 1. C. de jur. & facti ignor. ibi. ignorantia juris propter simplicitatem. l. 1. ff. de milit. testam. ibi. simplicitati eorum consulendum. l. scimus. 22. ibi. arma etenim magis quàm jura scire. C. de jure deliberan. Unde & Tacitus alibi ait: credunt pleriq; militaribus ingeniis subtilitatem deesse, quia castrensis jurisdictio secura & obtusior, ac plura manu agens, calliditatem fori non exercet. Ad hanc autem ignorantiam juris & simplicitatem Doctores, Professores, Advocati provocare non possunt, cum turpe ipsis sit, jus, in quo versantur, ignorare, vel ejus ignorantiam prætere. arg. l. 2. §. Servius. 43. ff. de origin. jur. cum potius alios jus docere, arg. pr. Inst. de Codicill. ibi. sapientes viros. & ibi. Trebatium suasse Augusto. & de jure respondere debeant §. responsa. 8. J. de jur. nat. gent. & civil. d. l. 2. §. post hunc. 47. vers. Et ut obiter, sciamus. ff. de origine jur. (4.) quia nec veri milites extra castra degentes ad vindicandum tale privilegium testamentarium adjuvantur, sed jure communi testari jubentur pr. J. de milit. testam. vers. Illis autem temporibus. E. multò minus milites togati istorum privilegiorum participes erunt. Et hæc omnium ferè Dd. communis est sententia (à quâ tamen Georg. Acacius Enenckel de priv. milit. l. 1. c. 3. n. 8, 9. recedere videtur) teste Grassio in commun. opinion. §. Testamentum. q. 4. Ut ab eâ recedere ridiculosum sit, quod Corasium dixisse testatur Grassus, d. l. Q. VI.

Q. VI.

An Testamentum militis absq; ullis testibus
subsistat? *Distinguimus inter testamentum Militis
scriptum & nuncupativum.*

In Testamento militari *scripto*, testes non requiri pu-
tamus. (1.) Per *l. milites. 15. C. de milit. testam.* ubi Impera-
tor Constantinus expressè agit de testamento scripto. *ibi.*
adnotaverint, inscripserint: Et decidit, quod voluntas illa
stabilis sit, quoquo modò eam miles sive in vaginâ, sive
clypeo, literis sanguine suo rutilantibus, adnotare, imò in
pulvere inscribere gladio suo potuerit aut voluerit. Atq;
ita militis testamentum constare potest, qualicunq; saltem
scripto, testibus non firmato. (2.) Per *Novell. Leonis. 40.*
vers. Nam quod statuerunt. ibi. quin & nullis adhibitis testi-
bus. Et ibi. quemadmodum de iis, qui in acie occumbunt,
constitutum est. Ubi Imperator Leo etiam de militari te-
stamento in scriptis confecto loquitur: Respicit enim *ibi-*
dem ad l. Legem. Milites. 15. C. de milit. testam. Gotofred. *ad*
d. Nov. Leon. 40. verb: De iis qui in acie. Estq; (3.) ratio,
quia militis testamentum valet ex solâ & nudâ ejus volun-
tate. *pr. Inst. de milit. testam. ibi. quoquo enim modo. l. 1. in*
princ. ibi. ut quoquo modo. l. in fraudem. 15. §. 1. ibi. nudâ vo-
luntate. ff. d. t. l. quanquam. 3. ibi. quo modo velint. & ibi.
heredes scripserit. C. eod. l. miles. 35. ibi. scriptura. & ibi. so-
lâ perficitur voluntate. ff. eod. Si igitur hæc sola militis vo-
luntas, tanquam causa formalis ad supremam bonorum
suorum dispositionem sufficit, nihil aliud requiritur, nec te-
stes erunt necessarij, jam enim perfecta est voluntas *d. l. 35.*
ibi. perficitur. Et ita valet ex privilegio & Constitutioni-
bus Principum. *l. 1. l. Divus. 24. l. Titius. 25. l. rescripta. 44. si-*
na. ff. de milit. testam. princ. & §. 1. Inst. d. t.

B 2

Inte-

In testamento autem militis *nuncupativo* voluntatem
ejus duobus tantum testibus, juratis tamen, *l. jurisjurandi. 9.*
C. de testibus, probari posse existimamus, non quidem ut hic
numerus testium quasi forma & solennitas quaedam adhi-
beatur, sed tantum ut testamentum factum esse doceatur.
Ratio est, quia cum nuncupativum testamentum à milite
conditum esse dicatur, omnino tunc probari illud, tan-
quam factum quoddam, necesse est: Et quidem quod serio
& testandi animo ac voluntate, non autem joco, aut ludi-
cris verbis, forte inter pocula aut in sermone familiari, qua-
si aliud agendo, pronunciaverit. *l. Divus Trajanus. 24. ibi:*
Et sine scriptura. Et ibi: *convocatis ad hoc hominibus.* Item,
ita locutus est. *Et c. ff. de milit: testam. l. Lucius. 40. ibi: di-*
ctavit. Et ibi: *legitimis probationibus ostendatur.* *ff. d. t. §.*
planè. 1. Inst. eod. Ad probationem autem hanc duo testes
sufficiunt. Ratio est, quia testamenta militum æstimantur
ex jure gentium. *arg. d. l. quanquam. 3. Ibi: juris vinculis non*
subjiciuntur. l. si à fratre. 14. ibi: non continet juris observatio-
nem. *C. de milit: testam. l. tribunus. 20. ibi: communi jure ci-*
vium Romanorum. l. ejus. 34. §. 1. ibi: in jure militia. ff. d. t. Ex
jure gentium autem, ut negotia humana idonea probatione
confirmari possint, ad minimum duo testes sufficiunt. *l. ubi*
numerus. 12. ff. de testibus. Sanè in recessu Imperii anno 1512.
Zu Eöln / sive Constitutione Imperat. Maximiliani I. *tit:*
Von Notarien. §. Von Testamenten. vers. Vnd sollen die
Notarien. fol. 98. distinguitur inter milites in acie seu ipso
conflictu & prælio, & inter milites in castris vel tentorio
testari volentes. Ut priori casu convocatio testium non sit
necessaria, sed utiq; posteriori, his verbis: *Ritter die zu Felde*
vnd doch nicht im Streit wehren / da wird solche Anzahl der
Zeugen nachgelassen / bis auff Zween. Aber die Ritter die
in Übung des Streits seynd / mögen ihr Testament machen
ohne

535

ohne alle solennitet oder Form vnd wie sie wollen. Recte
autem Bocer. *tract. de bello l. 1. c. 24. n. 12. & 16.* hanc Maximi-
liani Constitutionem non ex jure Justiniano, sed ex sen-
tentiâ Glossæ ad d. l. milites 15. Et quorundam Dd. opinio-
ne ortam esse, & in legem istam novissimam transisse ju-
dicat.

Q. VII.

An simplex militis præteritio tacitam exhere-
dationem, etiam jure Novellarum, inducat; quo
justæ causæ expressio in exheredatione aliàs requi-
ritur? Affirm.

Rat. (1.) quia quod nusquam mutatum est, cur sta-
re prohibeatur? Cur Veterum legum constitutionumq;
regulis non relictum intelligatur? *l. precipimus. 32. §. 6. fina. C. de appellat.* Legum enim correctio summoperè vitanda.
cap: cum expediat. 29. de electio. in 6. præsertim in materia
testamentaria multis vigiliis & privilegiis excogitata. *l. se-
quando. 35. in princ. C. de inoff. testam.* Sed jura & privile-
gia militaria antiqua quoad hanc præteritionem *in l. sicut
certi juris. 9. C. de milit. testam.* Et *in §. sed si in expedition. 6.
ff. de exheredat. liberor.* comprehensa, nullibi leguntur
mutata aut correctæ. E.

(2.) Quia ratio juris veteris hodiè adhuc durat, vigetq;
Nempè quod Miles, in expeditione constitutus, ad solennia
testamentaria nec hodiè adstrictus fit, inter quæ & institu-
tio & exheredatio reputantur. *l. inter cetera. 30. ibi: ordinan-
da. Et ibi: instituendis vel exheredandis. ff. de liber. & post-
hum.* Proveniunt enim ex jure civili & patria potestate.
l. 1. ff. ad l. Falcid. l. hac consultissimâ. 21. C. de testament. Mi-
litis verò testamentum consistit in solâ nudâq; voluntate

ejus. *l. 1. in fin. princ. l. miles. 35. ff. de milita. testam. l. 1. C. eod.*
Quoquo modo enim velit, & quoquo modo possit, testatur.
l. Rescripta. 44. fina. ff. d. t. l. quanquam. 3. l. ne quidam. 17. C. eod.
princ. 7. eod. ibi: diligens observatio remissa est: secundum iura gentium. arg. d. l. 3. in pr. ibi: Juris vinculis non subjiciantur.
l. si à fratre. 14. ibi: non continet juris observationem. C. d. t.

(3.) quia *Nov: 115. cap. 3.* causas exheredandi justas exigens, non facit specialem mentionem militis, ejusq; testamenti. Veteres autem leges nunquam ex Novellis corriguntur, nisi id ipsum vel in præfatione ab Imperatore exprimat, vel in Conclusionem *arg. Nov: 1. cap. 4. §. 2. ibi: in omni personâ, sive privatâ sive militari.* Quicquid igitur in *d. Nov. 115. cap. 3.* dicitur, & verbis licet generalibus, exprimitur, ad specialia privilegia non pertinet. *arg. l. decurionibus. 3. C. de silentiaris.* Sed intelligitur *d. Nov 115. cap. 3.* cum exceptione: Nisi sit miles.

Q. VIII.

An Substitutio à milite in casum secundum, ultra nempe ætatem pupillarem verbis directis facta, sustineatur post pubertatem jure directo, an jure fidei commissi? *Putamus, bona militis ad substitutum post pubertatem, ex jure & privilegio militari, atq; ita jure directo, non jure fidei commissi, pertinere.*

(1.) Per *l. Centurio. 15. ff. de vulgar. & pupill. substit.* ubi *JCtus Papinianus* scribit, substitutum à milite, ultra pubertatem, intra decimum quartum annum filii, cui substitutus est, propria bona, *jure communi*, capere, post eam verò ætatem patris duntaxat. Certum autem est, quando jure
commu-

536
communi succedit, ipsum directò adire hereditatem. E.
cùm & eodem modo succedat ex privilegio, atq; si heres
jure communi fieret, directò ad patris hereditatem veni-
re dicendus est. Estq; (2.) ratio, quia si substitutio à mi-
lite facta est, tùm uti is voluit, ita valet. *l. cum filius fami-
lias. 28. ibi. qualem vellet, substitutionem facere potest. Et
ibi. substitutionem valere. ff. de milit. testam.* Nuda enim ejus
voluntas in institutione & substitutione attenditur. *l. in frau-
dem. 15. §. 1. l. miles. 35. ff. d. t.* At verò miles substitutionem,
quam verbis directis ultra pubertatem fecit, jure directò,
valere indubiè voluit. Id enim voluit, quod expressè cavit.
l. quarebatur. 19. ibi. si hoc specialiter expresserit. ff. d. tit. At-
qui ut substitutio directò valeret, eo ipso, quod directis u-
sus fuit verbis, cavisse satis intelligitur. Verba enim ex com-
muni usu exaudienda. *l. Labeo. 7. §. 2. ff. de supellec. lega.* E.
substitutio directò facta, directò quoq; valet, & sic uti ver-
ba sonant, ita & voluntas militis fuisse censetur. Accedit
(3.) ad hanc Militis voluntatem, & facultas atq; potestas
ejus. Hanc enim potestatem miles absq; dubio habet, quia
facere potest, ut desinat heres esse is, qui semel heres fuit.
l. miles. 41. in pr. ff. de milita. testam. Sicut & miles instituere
potest ad certum tempus, & ex certo tempore, eaq; institu-
tio valet jure directò, non ex fidei commissò. *d. l. miles. 41.
in pr. Et l. in fraudem. 15. §. miles 4. ff. d. t.* Cur ergò & mili-
taris substitutio, tanquam institutio secunda, ex eodem
directò jure & privilegio militari non valeret? Præsertim
(4.) quia aliàs etiam, ad fidei commissum non facilè recur-
rendum est, nisi expressè de voluntate testatoris constet.
*l. Titia. 34. in princ. ibi: nec possit utile fidei commissum pu-
tari, quod datum non sit. l. cum pater. 77. §. mando. 24. ff. de
legat. 2.*

Q. IX.

Q. IX.

An testamentum, quod quis paganus, antequam militare cœpit, domi confecit, militiæ tempore factum intelligatur? *Affir. Si postea à milite quid vel dictum, vel factum probetur, quod valere id voluerit.*

(1.) *Per l. Titius, 25. ff. de milit. testam.* ubi manifesta debet esse militis testatoris voluntas, vel verbis: *ibi. ab eo dictum esse probaretur.* vel facto: *ibi. postea ab eo factum.* (2.) *per l. Tribunus, 20. §. 1. ff. de milita. testam. ibi: si tabulas incidit, legerit, rursus signaverit, interleverit, perduxerit, adjecerit, emendaverit.* Estq; (3) ratio, quia requiritur aliqua voluntatis declaratio. *l. idemq; 9. §. 1. ibi: si hoc maluit miles. d. l. Titius, 25. ff. de milit. testam. ibi: aliquo modo declaravit. §. sed & si quis, 4. ibi: vel aliàs manifesta est voluntas militis hoc valere volentis. Inst. de milit. testam.* Aliàs si nihil postea à milite vel factum vel dictum esse probetur, quod valere velit: Ad commune jus (ita enim legendum: Jus, pro: Eius:) pertinet, *d. l. Titius, 25.* non ad privilegia militum. *d. l. Tribunus, 20. §. 1.* Constitutionibus enim principum, non militum testamenta, sed quæ à militibus facta sunt, confirmantur. *d. l. Titius, 25.* ubi Ictus Marcellus ita testamentum militis à militari testamento eleganter discernit.

(4.) quia si vel verbis vel factis aliquid miles declaret, perinde habetur, ac si *de novo* miles testatus esset. Idque innuit Imperator Justinianus *in d. §. sed & si quis, 4. ibi: quasi ex novâ militis voluntate.* E. novâ voluntate, vel verbis vel factis declaratâ, omninò opus est. Dissentientes inter alios textus & rationes adducunt. *l. in fraudem, 15. §. testamentum, 2. ff. de milita. testam.* quasi ibi non nova voluntas,

523
luntas, non nova lectio, non novum factum, aut quævis alia voluntatis declaratio requiratur: Sed hoc saltem, si voluntas contraria non sit, atq; ita, ajunt, testamentum ante militiam factum, eo ipso, quod non mutatum est, jure militari valebit. Antinomia inevitabilis inter *d. l. 15. §. testamentum. 2. Et d. §. Sed & si quis. 4. 7. d. t.* quibusdam Interpretibus videtur. Uti & Anton. Matthæi in notis ad *d. §. sed & si quis. 4.* contraria responsa Ictorum nominat. Alii narrative potius quàm assertive hoc dici in *d. l. 15. §. 2.* existimant. Nos in ipso discursu nostram aperiemus sententiam de vero *d. l. in fraudem 15. §. 2.* intellectu.

Q. X.

An Miles in dubio jure communi, an jure militari testamentum condere voluisse censeatur? Posteriorius nobis, quamvis multi dissentiant, placet.

(1.) Per *l. Si miles. 6. ff. de testam. milit:* ubi miles **CREDITUR**, hoc est, existimatur, seu præsumitur, quod pro parte testatus, pro parte intestatus decedere voluerit. Contra regulam in *l. jus nostrum. 7. de R. 7.* (2.) Per *l. si duobus. 37. ff. de milit. testam.* ibi: pro eâ parte intestatus **VIDEBITUR** defunctus decessisse. Estq; (3) ratio, quia non est credendus miles id genus testandi elegisse, quo ipsius iudicium possit impugnari. *l. si miles. 3. ff. d. t.* Quod tamen facile contingeret, si testamentum militis non secundum privilegia militaria, sed secundum strictas juris civilis regulas, & nimiam & miseram diligentiam. *l. Lucius. 88. §. Lucius 17. ff. de legat. 2.* ac nimias subtilitates. *l. fina. vers. cum res per testium. C. de fidei com. l. cum antiquitas. 28. ibi: quippe causa subtilissima. C. de testam. l. Et ab antiquis. fin. ibi: legum subtilitatibus. C. d. t.* examinaretur. Imò hoc foret stultissimum

C

mum

mum, arg. §. ceterum. 5. vers. sed erit stultissimus. J. quod cum eo qui in alie. potesta. (4.) quia milites magis arma quam jura scire existimantur. l. scimus. 22. fin. in pr. C. de Jure deliber. l. milites. 31. C. de locato. Quia igitur jus commune ignorare præsumuntur: l. 1. C. de juris & facti ignor. princ. J. de milit. testam. id etiam velle non præsumuntur: Voluntas enim notitiam præsupponit. arg. l. mater. 19. vers. nec enim. ff. de inoffic. testam. l. in repudianda. 23. ff. de. acquir. heredita. Hinc illud: Ignoti nulla cupido. (5.) quia quæ in alicujus favorem introducta sunt, non debent in odium & adversus voluntatem ejus detorqueri. l. quod favore. 6. C. de legibus. Præsertim in casu dubio, ubi nemo beneficio suo renunciare voluisse censetur. arg. l. penult. C. d. pact: ubi omnis actus ita semper interpretandus est, ut valeat potius quam pereat. l. quotiens. 80. ff. de U. obl. ubi semper benignior sententia eligenda & amplectenda est. l. semper in obscuris. 9. l. in omnibus. 90. de R. J. Sed testamentum militare, quod absq; solennibus communibus valet, est in favorem militum introductum, propter eorum nempe operam, quam in expeditione periculosâ bellicâ Reipublicæ natant salutarem. Novel: 116. in fin. præfat: d. l. ne quidam. 17. ibi: qui expeditionibus occupati. C. d. t. l. si quondam. 15. ibi: per occupationem militarem. C. ad l. Jul. de adulter. l. unic: ubi: cum eadem pericula. ff. de bonor. possess. ex testament. milit. E.

Corollarium.

Consueverunt ii, qui alienos labores, suppresso veri auctoris nomine, pro suis venditant, furibus æquiparari. (a) Hinc quæritur, quâ poenâ furtum hoc literarium (b) coerceri possit? (c.)

(a) Sic

(a) Sic Cicero *lib. 5. de finibus bonor. & malor. in editio. Gothofr. pag. 159.* inquit: Stoici totam ad se nostram philosophiam transtulerunt, atq; , *ut reliqui fures earum rerum, quas ceperunt, signa commutant, sic illi, ut sententiis nostris pro suis uterentur, nomina tanquã rerum notas mutaverũt.* Sic & Cassius Severus hoc genus hominum *simile furibus* esse dicebat, qui poculis alienis mutarent ansas, ne à dominis agnosci possent, Duaren, *in episto. ad Francisc. Balduinum.* Sic quoq; ex Plinio ait Vivius *lib. 1. decis. 146. n. 15.* Obnoxii esse animi, & infelicis ingenii, deprehendi *in furto* malle, quàm mutuum reddere.

(b) Furti hujus literarii multos præstantes & eruditos viros infimulari legimus. Quorum tamen facta mirari non imitari decet. Panormitanum perstringit Felinus *ad cap. 1. n. 8. ex. de Judiciis.* ubi ait: Quæ Panormitanus hîc latè scribit, *omnia ista furatus fuit à Dn. Cardin:* qui ponit ea per verba formalia. Waremundus ab Erenberg *in tracta. de regni subsidiis. cap. 5. n. 59.* quæstionem Teuberi 13. p. 1. totam suam esse dicit: Ut & Clapmarium pleraq; ex suis collectaneis mutuatum esse asseverat *in d. tracta. c. 4. n. 4. Et cap. 6. n. 26. Et cap. 7. n. 31.* Ita Cunradus Rittershusius *ad ll. 12. tab. in prolegome. c. 6. pag. 14. vers: Venio ad recentiores.* indignatur, quod Valentinus Forsterus *lib. 1. histor. Jurecons. Romanor. cap. 22.* ne semel quidem Oldendorpium nominarit, à quo tamen omnia ad verbum descripserit. Sed & Tiraquellus *tract. de Re-tractu. §. 1. glos. 9. n. 76.* refert, Chassaneum plus quàm sexcentenas integras paginas, ne vocabulo quidem mutato, ex legibus suis connubialibus in tractatum suum *de Gloria mundi* transcripisse. Alia exempla videantur apud Bonifacium *de furtis. §. corporalis. n. 7. 18. 19. 23. 24. 30. 31. 32.* Petr. Fabrum *lib. 3. Semestr. cap. 24. pag. 391. 392.*

Petr. Gregorium in *Syntagm. Juris. lib. 36. cap. 31. n. 13.*
Hilligerum ad Donell. *lib. 24. c. 12. in not. lit. C. Et cap. 13.*
in not. lit. E. pag. 1220. Et cap. 15. lit. C. pag. 1234. Et cap.
17. lit. J. pag. 1254.

Plura aliàs de hoc furto notarunt: Bonifac. *de fur-*
tis. d. §. corporalis. à n. 3. Martinus Monterus *in decisio-*
prefatio. ad lector. à n. 40. Frider. Tileman. *in discursu*
philologico de Historicorum delectu. pag. 40. seqq. Vivius
d. l. 1. decis. 146. n. 15. seqq. Duaren. *in d. Episto. ad Francisc.*
Balduinum. Petrus Gregor. *in Syntagm. Juris. lib. 36. cap.*
31. num. 13. Waremund. ab Erenberg. *de foederib. l. 1. cap.*
1. num. 52. seqq. Speckhan *Cent. 1. quest. 88.* Wilhelm.
Anton. Freundeberg *de rescript. merator. in Epilogo. n. 16.*
seqq. Gryphiand. *de Insulis. in prefatio. à n. 88.*

(c) Existimamus: (1.) *Furti* pœnam civilem locum ha-
bere, si alicujus interfit, ratione damni emergentis, &
si alienæ laudis occultator lucrum inde faciat. *Arg. l. si is*
cui. 71. §. 1. ibi. qui damnum passurus est. ff. de furtis. Estq;
ratio, quia spes lucri est, ex alieno largiri, & beneficii
debitorem sibi acquirere. *l. si pignore. 54. §. 1. ff. de furtis.*
Putamus quoq; (2.) *Falsum* committere hosce fures lite-
rarios, si non tam lucri causâ, quàm dolo malo alienam
famam & gloriam supprimant. *Arg. l. quid sit falsum.*
23. ibi. aut libellum describat. ff. de L. Cornel. de falsis. Et
L. instrumentorum. 16. §. sed §. 2. ibi. vel ut verum non ap-
pareat, celaverunt, subriperunt, subjecerunt. ff. d. t. Estq;
ratio, quia *Falsum* est dolosa veritatis mutatio. *l. 2. d. l. 16.*
§. 2. ff. d. t. Quæ in detrectatore alienæ laudis, sæpè cum
dolo in præjudicium auctoris veri reperitur. Sed & (3.) *Ex-*
traordinaria quandoq; pœnæ per actionem in factum lo-
cus est, si fortè fur iste literarius auctori non adeò no-
cuerit:

cuert: Ratio est, quia nihilominus *malitiam* committit,
 & ex alienis laboribus proprium honorem quærit. Hæc
 etiam communis est Dd. opinio, quod delinquens, quam-
 vis falsitas ab eo commissa alteri non noceat, pœnâ ta-
 men extraordinariâ, Judicis arbitrio, puniri debeat, Me-
 noch. *arbitr. Judic. cas. 306. n. 22.* Ægid. Bossius *in pract.*
crimin. tit. de falsis. n. 85. Farinac. *par. 6. de falsitate*
q. 150. par. 12. n. 362. seqq. Gabriel. *commun. Conclus. rubr.*
de maleficiis. lib. 7. Conclus. 5. n. 13. 14.

Caveant igitur hi fures, ne autores laude meritâ defrau-
 dantes nomina eorum taciturnitati tradant; in hoc se-
 cuti Imperatorem Justinianum *in Constit. Tanta. §. tanta. 10.*
De confirmatio. Digestor. Quin potius intelligant, ex Pli-
 nio, Ingenui esse animi, fateri, per quem profeceris. Ne
 illis accidat, quod Horatius *lib. 1. Epist. ad Julium Florum. 3.*
 Corniculæ contigisse refert, ut

— Si fortè suas repetitum venerit olim
 Grex avium plumas, moveat cornicula risum,
 Furtivis nudata coloribus.

Magnifico Dn. Ordinario Præsidi.

Magnificus Themidis Præsides *sua milite doctõ*
Castra levaturus, primus ad arma ruit.
Nempe ita fulgidulas fulgentior ipse catervas
** Stellarum, præsides Hesperus ante micat.*

* Dan. 12.

C 3

Dn.

Dn. Respondenti,

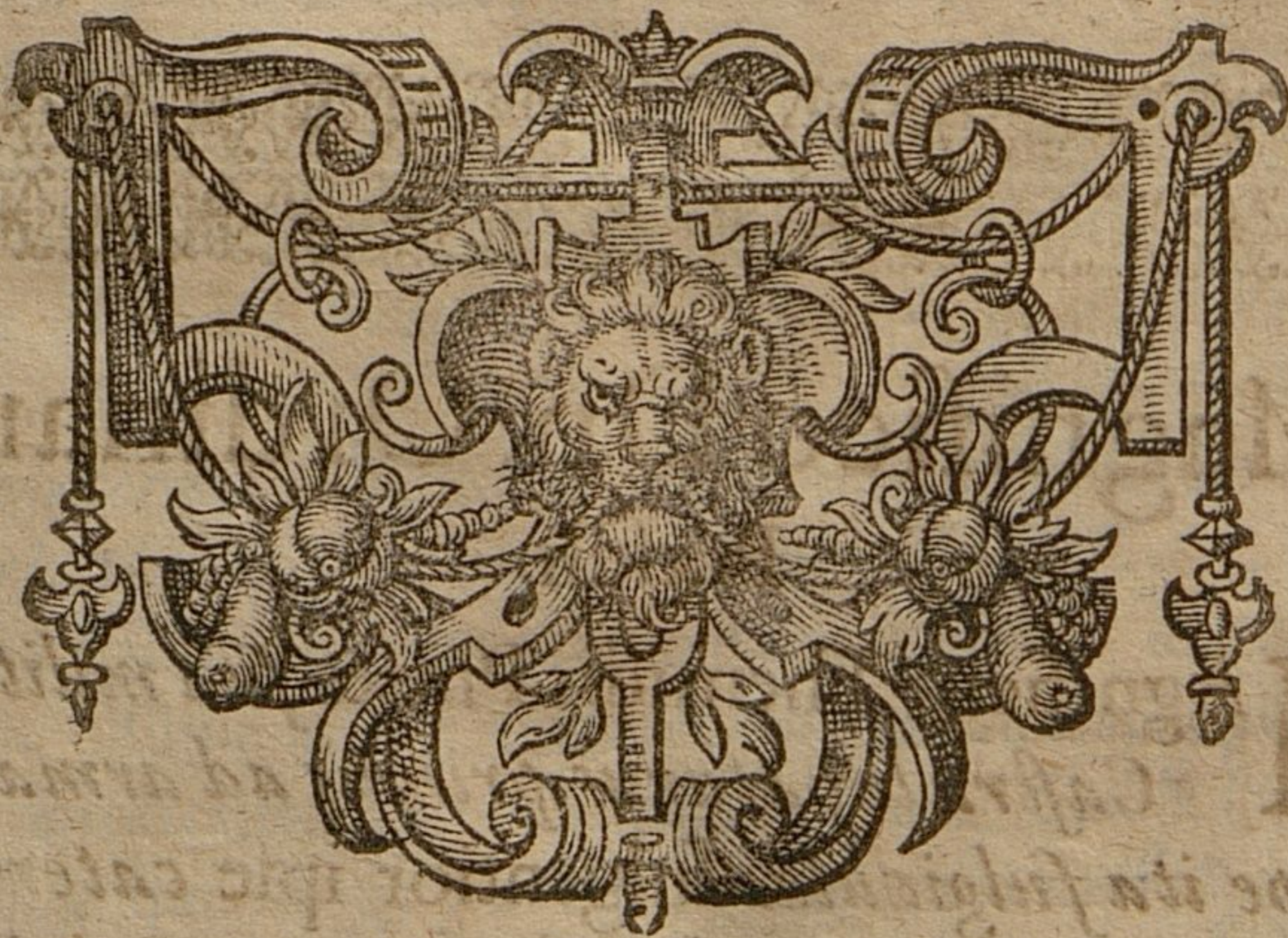
Filio.

Nuper erat frater fratri moderator. At hic est
Morigero Gnato Dadalus ipse Pater.
Fallor? an aligeros tentare ciconia primum
Aëra sic pullos cauta volare docet;
Ut videat, seniò quibus illatetur? utriq;
Finckelthusiadum donet utrumq; **DEUS!**

Sic gratulatur

Andreas Corvinus Fr.
Orat. Profefs.

F I N I S.

540.

153989

ULB Halle 3
003 260 577

R

VD 17

quis
pbila
latis pbi
latis di
antur car
te in quibo
continen
tur incan
tationes.
Si
diui
naciones.
in tomos
suas. sim
legem isti
ceremias.
sed ille in
atque co
mo be e fi
unt post
publica
conem bo
noze in ex
illum mit
atur. ut. C.
re malefi.
nullus. ac.
On
lice
at. ppter
segetes.
nunquid
ergo hic
reprehendi
tur astro
nomanu

quis ignarus ideo tñ bñdus ē diuinus.
Quid aut mirū si quē admodū ille corpis
humani vel perturbata uel mortificata tem
perie seu bonas seu malas futuras pūdet
ualitudines. sic demōes in aeris affectōe
sibi notas nobis ignotas pūdet futuraf
tēpestates. Aliqñ hōim etiā dispositōes
nō solū voce platas veruz etiā cogitacōe
oreptas. cū signa qdam ex aīo expmū
tur in corpore tota facilitate pdiscūt. atq3
hinc etiā multa futura nūciant. alijs vi
delicet mīra q̄ ista disposita nō nouerunt.
fallunt etiā itē dicit fallēda munda volū
tate q̄ hōim ei rore etantur. S; ne apud
cultores suos pōdus auctoritatis amitt
tant. id agūt vt inter pūb; suis signoz
q̄s suoz. diectorib; culpa tribuat qñ ipi
mali decepti fuerint vel menti. Nō unq̄
vero ipsi maligni spūs et illusoze hōim
atq3 inuasoze salutis eoz solēt pdice
re defectū culture sue et ydoloꝝ ruīnam
quatinus p̄sci vīdeātur qd in singlis re
gms ā locis v̄turus et qd aduersi sue fa
ctōm dtingere possit. qd etiā illi q̄ gētiliū
historias legūt nō ignorāt. Quid ergo
mirū si iam imminēte tēploꝝ. q̄ simulacro
ruy euertioe quā p̄ b; dei sumitāto an

illa p̄ficere facit. Vnde
et nouissima annūciante in
estis. Cultores vero ydolo
mūone spandi sūt. Sōn a
ad corinthios. si q̄s frat̄ fo
rus aut ydolis fuēs cū ei
bū sumere. **H**inc ē in d
rñ iumoris legit.

Quis ariolos arusp
res obfuaugrit ā phi
vius fuerit anathema sit.
ritano ocilio. ca. xxxij.

Qui diuinaōes expel
um subsecūtur. uel in domo
di hōies introducunt ex q̄ri
magica ā expiādi cā sub re
iaceāt scdm gradus peniti
Tē ex oculi. martini ipe.

Non liceat re nō licet
xpianis tenē tradicōe
huare uel colere elemēta ā
cursus. ā manē signoz. fall
faciēda. uel ppter segetes
tādas uel dūm q̄ i f.

*Processus de p̄p̄t. f. m. b. g.
H. J. & R. v. t. e. g.*

29 52y.

SOLO FAVENTE DEO.

DISPUTATIO JURIDICA

Continens decadem controversarum
Quæstionum

De

MILITARI TE-
STAMENTO.

Quas

Consensu atq; suffragio Magni-
fici & Amplissimi Jurisconsultorum Ordinis in
Academia Lipsiensi,

SIGISMUNDUS FINCKELTHAUS

U.J.D. Facultatis Juridicæ Ordinarius & PP.

Publicæ disquisitioni subjicit,

Et

Respondendo defendet

M. SIGISMUNDUS FINCKELTHAUS

Filius,

Ad diem 25. Augusti, 1636.

L I P S I Æ,

Typis hæred. FRIDERICI LANCKISCH.

